

Aspergerov syndróm

Ako je veľa iných rozdielností vo svete detských vývinových porúch, tak deliaca čiara medzi klasickým autizmom a Aspergerovým syndrómom je veľmi hmlistá. Posúva sa podľa toho, ako je skúsený diagnostik. Výskyt Aspergerovho syndrómu v populácii je asi 1 : 400, s prevahou pre mužské pohlavie približne 3 : 1. Výskyt má rastúci trend a prevaha výskytu u mužov sa znižuje, čo je možno dôsledkom lepšej diagnostiky. U dievčat bola totiž diagnostika donedávna ešte ťažšia ako u chlapcov, a preto mnohé zostali „neobjavené“. Chlapci s Aspergerovým syndrómom sú ideálnymi obeťami pre svojich vrstovníkov – ideálnych učiteľov. Potom sú o to viac frustrovaní, môžu sa stať agresívnymi, čím sa takto ešte viac zviditeľnia a následne sa skôr dostanú k odborníkovi na posúdenie. Dievčatám s AS sa skôr podarí nebadane preplávať úskaliami dospelosti a ich problémy zostanú skryté. O to viac sa môžu prejaviť neskôr. Viac informácií o autizme - www.autizmus.info alebo www.autizmus.cz.

Kľúčové znaky AS (žiadna osoba nemá všetky znaky, ale veľká väčšina ľudí s AS má problémy v nasledujúcich troch oblastiach – triáde)

1. Ťažkosti v spoločenských vzťahoch

Veľa ľudí s AS sa veľmi snaží byť spoločenskými a nemajú nič proti ľudskému kontaktu.

Avšak napriek tomu majú ťažkosti:

- [rozumieť správaniu ľudí, neverbálnym signálom](#) (gestám, včítane výrazov tváre a reči tela), [a zvyklostiam](#)
- [so zaradením sa do spoločnosti a vytváraním vzájomných vzťahov s inými](#) (zvyčajne majú nefunkčné vzťahy s rovesníkmi, čo vedie k tomu, že v detstve a mladosti inklinujú k dospelým a v dospelosti sa lepšie cítia v spoločnosti malých detí)

2. Ťažkosti v komunikácii

Ľudia s AS síce môžu hovoriť pekne plynulo, ale zato si zvyčajne priveľmi nevšímajú reakcie svojich poslucháčov, môžu hovoriť stále a stále bez ohľadu na to, či ich poslucháči majú záujem o vec alebo nie, alebo môžu byť necitliví k cíteniu a pocitom iných. Ich problém spočíva v spoločenských aspektoch komunikácie.

Napr.:

- [nemusia si uvedomovať, čo je spoločensky vhodné a môžu mať problém pri voľbe témy konverzácie](#)
- [neschopnosť sa len tak nezáväzne trochu porozprávať alebo poklebetiť](#)

- **problém porozumieť dvojzmyselným výrazom, napr. neuvedenie si, ak si ich ľudia doberajú** (osoba s AS môže byť zmetená alebo zhrozená vyhlásením ako „ja mu tú hlavu asi odtrhnem“)

3. Nedostatok predstavivosti

Zatiaľ čo sú často priam excelentní, čo sa týka faktov alebo číselných údajov, ľudia s AS majú často problém myslieť abstraktne. Toto môže spôsobovať deťom v škole problémy pri určitých predmetoch, ako literatúra alebo náboženstvo. Nedostatok predstavivosti ale môže byť mierne mätúci pojem, nakoľko veľa ľudí s AS sú mimoriadne dobrí umelci, spisovatelia, skladatelia alebo vedci, sú zvyčajne vynikajúci programátori. Nedostatok predstavivosti u ľudí s AS treba skôr chápať ako ťažkosť predstaviť si alternatívne východiská alebo náhradné riešenia situácie a problém pri predpovedi, čo bude nasledovať. Toto môže viesť až k úzkostlivým stavom.

Patrí sem:

- **potreba zaužívaných spôsobov, rutín**, až hraničiaci posadnutosťou pevnými, zaužívanými, ustálenými, nemennými postupmi. **Ťažká nepohoda pri ich narúšaní**. Tu by som zaradila **rutinné, stereotypné, repetitívne činnosti**, ktoré nám nedávajú zmysel (ale majú svoj dôvod).
- **problémy s robením si plánov do budúcnosti, ťažkosti s organizovaním si svojho života**
- **problém s poradím, zadelením a postupnosťou úloh**, takže obyčajná príprava na prechádzku môže byť obtiažna a neúmerne dlhá, pretože treba presne vedieť, čo si treba so sebou pre všetky prípady zobrať

Sekundárne črty AS

Okrem uvedenej triády narušení, ľudia s AS majú tendencie mať ťažkosti aj v iných oblastiach súvisiacich s triádou, aj keď tam nie sú priamo zahrnuté.

Napr.:

- **správania typu posadnutého nutkania**, často tak vážne, že sa dajú diagnostikovať ako samostatná porucha nutkavej posadnutosti – utkvelej myšlienky, napr. neprimerane časté umývanie rúk, a pod.
- to isté sa dá povedať o **utkvelom záujme o práve jednu určitú oblasť**. Osoby s AS mávajú jednu oblasť, o ktorej majú enormné vedomosti a o ktorej by sa bavili stále a s každým. Často sa vyvinie až takmer posadnutosť (napr. nejaký koníček alebo zbieranie niečoho) v ich záujmovej činnosti. Zvyčajne ich záujem zahŕňa zbieranie alebo naučenie sa faktov o nejakom zvláštnom subjekte, napr. naučenie sa naspamäť celých cestovných poriadkov, víťazov dostihov, poradie prezidentov a pod.

- **fóbie**, niekedy sa osoby s AS popisujú ako ľudia so sociálnou fóbiou, ale často majú aj iné bežné fóbie ako klaustrofóbia alebo agorafóbia
- **nemotornosť**, či už v oblasti koordinácie jemnej alebo hrubej motoriky
- **zvýšenú, až precitlivelú senzitivitu** (napr. na pachy, hluky a pod.)
- **depresia a spoločenská izolácia**, zvlášť bežné u dospelých
- **ťažkosti pri pohľade z očí do očí**
- **hovorí akoby recitovali, monotónne**
- **problém vyjadriť sa**, zvlášť v prípade keď sa hovorí o citoch, emóciách
- **úzkosť v spoločenských situáciách** a z toho vyplývajúce nervózne trhanie svalov na tvári

Čím je spôsobený Aspergerov syndróm ?

Príčiny autizmu a Aspergerovho syndrómu sú stále skúmané. Veľa odborníkov verí, že vzorka správania, podľa ktorej sa AS diagnostikuje, nie je výsledkom iba jednej príčiny. Je veľa dôvodov sa domnievať, že AS je spôsobený viacerými fyzikálnymi faktormi, ktoré všetky ovplyvňujú vývin mozgu – nie je to ale vplyvom citového ukrátenia alebo spôsobu, ako bola osoba vychovávaná. Existuje viacero téz o príčine vzniku AS, ale ani jedna myšlienka by nemala byť braná ako 100 % - ný fakt. Nikto ale dnes nespochybňuje hypotézu, podľa ktorej je AS geneticky podmienený, aj keď zatiaľ sa nenašiel gén, ktorý by bol za to zodpovedný. Skôr ide o nejakú súhrnu génov, genetickú predispozíciu a spúšťacie mechanizmy, ktoré však zatiaľ neboli objavené.